A panaszos jogainak képviselője

Az emberi jogok világnapján Molnár Zsolt ombudsmanhelyettessel beszélgettünk

A medvepopuláció szaporulatának és az állampolgárok élethez való jogának kérdésében, valamint a diákok oktatáshoz, illetve a tanárok munkához való jogát sértő miniszteri rendelet kérdésében is állást foglalt az utóbbi időszakban a nép ügyvédje (ombudsman) hivatal. Az emberi jogok világnapján Molnár Zsolt ombudsmanhelyettessel beszélgettünk.

SIMON VIRÁG

A nép ügyvédjének fővárosi hivatala. Az intézmény szerepe, hogy az állampolgárokat megvédje az állam által elkövetett jogsértésekkel szemben

▲ FOTÓ: AGERPRES

Világszerte ma, december 10-én ünneplik az emberi jogok világnapját, arra emlékeztetve, hogy az ENSZ (Egyesült Nemzetek Szövetsége) Közgyűlése 1948-ban ezen a napon fogadta el az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát. A nyilatkozat kimondja, hogy minden ember egyenlőnek születik, és joga van az élethez, a boldoguláshoz, a munkához. Molnár Zsolt ombudsmanhelyettestől megtudtuk, hogy a román alkotmányba 1990-től kezdődően foglalták bele az egyetemes nyilatkozat különböző pontjait. 2003-ban, amikor módosult az alkotmány, az Európai Unió jogrendszeréhez is igazították, és azóta a román alkotmány egy modern európai szintű alkotmány, amely tartalmazza mindazokat a jogokat, amelyek egy állampolgárt születésétől fogva megilletik. Ilyen az egészséghez, a környezethez, a munkához, a szavazáshoz való jog, a választásokon való jelöléshez való jog, de a tulajdonjog sérthetetlensége, valamint a jogegyenlőség is ide tartozik.

Az ombudsmanhelyettes kihangsúlyozta: a jogok adottak, és minden demokratikus állam esetében megvannak az állami mechanizmusok, amelyek garantálják ezek betartását. Romániában is léteznek ilyenek, a nép ügyvédjének hivatala az egyik ilyen intézmény, amelynek az a szerepe, hogy az állampolgárokat megvédje az állam által elkövetett jogsértésekkel szemben. Az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) is sok alapjog betartását meg tudja vizsgálni, a fogyatékkal élők számára pedig van egy sajátos kivizsgáló tanács is, ugyanakkor fontos szerepe van a civil szférának is, amely felhívja a figyelmet az emberi jogok esetleges sérülésére – sorolta Molnár Zsolt.

Ismerjük-e jogainkat?

Megkérdeztük Molnár Zsolttól, hogy tapasztalata szerint Románia lakossága és azon belül az erdélyi magyarság ismeri-e a jogait és tudja-e, hova fordulhat jogsértés esetén. „Az a tapasztalatom, hogy az állampolgárok nagyjából tisztában vannak a jogaikkal, tudják, hogy joguk van a tulajdonhoz, joguk van dolgozni, a választásokon részt venni. A demokrácia működéséből adódóan felhalmozódott egyfajta tudás, és az emberek értesülnek azokról a harcokról, vitákról és eredményekről, amelyek az évek során a jogvédelem területén voltak, így is hallanak, tanulnak a jogaikról. A nép ügyvédje hivatalába is a magyar lakosság részarányának megfelelően érkeznek panaszok. Azt látjuk, hogy az erdélyi magyarok esetében van egyfajta visszafogottság, ami a román állami intézményekbe vetett bizalmat illeti. Nem alakult ki bennük a reflex, hogy ha bármilyen emberjogi problémájuk van, az ombudsmani hivatalhoz forduljanak. Szeretném kihangsúlyozni, hogy vannak magyar nyelven is beszélő kollégáink, így anyanyelvükön is fordulhatnak hivatalunkhoz” – mutatott rá Molnár Zsolt. Kiemelte, hogy az ombudsmani hivatal az az intézmény, ahova akkor lehet fordulni, ha az állami hivatalok, intézmények nem végzik a dolgukat, nem adnak megfelelő választ egy állampolgár kérésére. Sajátos eljárást alkalmaznak, együtt dolgozva az állami intézményekkel, önkormányzatokkal, így próbálják kideríteni, hogy sérült-e egy jog, és ha igen, miként lehet azt rendbe hozni. Az eljárás nagy előnye, hogy ingyenes, ellentétben a pereskedéssel, amely esetében fizetni kell. Az ombudsmani hivatalnál az ügyintézés időben lényegesen rövidebb: míg egy bírósági ügy 1,5–2 évig is elhúzódhat, addig a nép ügyvédje intézmény egy egyszerűbb ügyet fél év alatt meg tud oldani. Ha az állampolgár az ombudsmani hivatal megoldásával nincs megelégedve, még mindig fordulhat a bírósághoz.

Nemzetközi bírálatokat kap Románia

A nemzetközi emberjogvédő szervezetek jelentéseikben szinte minden évben élesen bírálják Romániát, amiért az megsérti az alapvető emberi jogokat. Megkérdeztük Molnár Zsoltot, hogy melyek azok a területek, amelyek esetében kritika éri az országot. Az egyik nagy fejezet, amelyben bírálják Romániát, a gyermekek jogainak megsértése. Az e téren lévő hiányosságokat egy nemrég megjelent jelentés is alátámasztja. Ezt a Mentsétek meg a gyermekeket! szervezet állította össze, de közreműködött mások mellett az ombudsmani hivatal is. A jelentésből az derül ki, hogy nagyon sok gyermek mélyszegénységben él és egyáltalán nem jut el óvodába, iskolába, vagy ha igen, gyorsan kénytelen azt abbahagyni. Környezetvédelmi kérdésekben szokott még lesújtó eredmény születni: az illegális fakitermeléssel, a medveproblémával, a szeméttelepekkel kapcsolatban. A roma közösségek problémáira is gyakran kitérnek a bíráló jelentésekben, például a tömeges kilakoltatásokra, elköltöztetésekre.

Megtudtuk, leggyakrabban a visszaszolgáltatási folyamatok kapcsán érkeztek hozzájuk panaszok, sok esetben nem adtak ki birtokleveleket, nem mérték ki a földet. Ilyen esetben konkrétan és eredményesen tud segíteni a nép ügyvédje hivatal. De fordulnak hozzájuk nyugdíjkérdésekben is, amikor a nyugdíjat rosszul számolják ki – ezekben az esetekben is tudnak személyre szólóan segíteni. Több panasz érkezik egészségügyi kérdésekben, amikor a kórházi ellátással van gond vagy a biztosítóház nem fizet. Oktatási kérdésekkel is foglalkoznak, felkérésre vagy a sajtóból értesülve a problémákról. De még a megoldhatatlannak tűnő medvekérdésben is fordulnak a nép ügyvédje hivatalához: mint Molnár Zsolt elmondta, már 2017-ben érkezett panasz Hargita Megye Tanácsától a minisztériumi kilövési kvótával kapcsolatban. Sürgették a minisztériumot, hogy bocsássa ki a kilövési kvótát, de kérték, hogy egyszerűsítsék le a kilövési engedélyhez szükséges iratcsomót is, hiszen a statisztikai adatokból az derült ki, hogy több esetben hibásan volt kiállítva az iratcsomó, ezért nem kapták meg a kérvényezők a kilövési engedélyt. Nemrég újabb panasz érkezett a prevenciós kvótával kapcsolatban. Ahhoz, hogy a medvepopulációt kordában lehessen tartani, preventív módon be kell avatkozni, hogy ne szaporodjanak el a nagyvadak. „Jelenleg levelezünk a minisztériummal, várjuk a válaszokat, és remélhetőleg hamarosan javaslatot tudunk megfogalmazni. Számunkra mindig is az állampolgár lesz az elsődleges, az állampolgár jogait, a testi épséghez, egészséghez, az élethez való jogát fogjuk védni” – summázott az ombudsmanhelyettes.

HIRDETÉS

ORBÁN BALÁZS AKADÉMIA SZÉKELYUDVARHELY

ELŐADÓ
SCHWARCZWÖLDER ÁDÁM
VERITAS Történetkutató Intézet, tudományos segédmunkatárs

HELYSZÍN
TAMÁSI ÁRON GIMNÁZIUM NYIRŐ JÓZSEF DÍSZTERME
Székelyudvarhely, Márton Áron tér 4. szám (a bentlakás épületében)

IDŐPONT
2019. december 10., kedd 18 óra

A rendhagyó történelemórára szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt.

SZERVEZŐK:
ORBÁN BALÁZS INTÉZET
NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET
VERITAS Történetkutató Intézet